

L'Agenda Urbana i el Pacte Nacional per la Renovació Urbana de Catalunya

Manuel Segura / © Gràfics: Agenda Urbana de Catalunya / © Fotos: Helena Castro

El manteniment i la rehabilitació dels habitatges esdevenen la clau de l'èxit de la renovació urbana

El 20 d'octubre de 2016, en el marc de la Conferència de les Nacions Unides sobre l'Habitatge i el Desenvolupament Urbà Sostenible (Hàbitat III) celebrada a l'Equador, l'Assemblea General de les Nacions Unides va aprovar la Declaració de Quito sobre Ciutats i Assentaments Humans Sostenibles per a Tothom, la qual té per objecte el desplegament de la Nova Agenda Urbana.

La Nova Agenda Urbana presenta un canvi de paradigma basat en la ciència de les ciutats; estableix normes i principis per a la planificació, desenvolupament, gestió i millora de les zones urbanes. Els seus cinc pilars d'aplicació principals són polítiques urbanes nacionals, legislació i normatives urbanes, planificació i disseny urbà, economia local i finances municipals i

implementació local.

L'Agenda incorpora un nou reconeixement de la correlació entre la bona urbanització i el desenvolupament. Subratlla els vincles entre la bona urbanització i la creació d'ocupació, les oportunitats de generar mitjans de subsistència i la millora de la qualitat de vida, que s'haurien d'incloure en totes les polítiques i estratègies de renovació urbana. Això posa encara més en relleu la connexió entre la Nova Agenda Urbana i l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, en particular l'Objectiu 11, que tracta de les ciutats i comunitats sostenibles.

Mitjançant l'Acord de Govern/42/2017, de 4 d'abril, modificat per l'Acord de Govern/126/2017, de 12 de setembre, el Departament de Territori i Sostenibilitat

El pacte és el marc de referència per a la creació de polítiques de renovació urbana des d'un punt de vista integral

Objectius de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible. Font: Nacions Unides.

de la Generalitat de Catalunya va iniciar l'elaboració de l'Agenda Urbana de Catalunya (AUC), un document que ha de vetllar per a la implementació en les properes dècades, de polítiques públiques que garanteixin el desenvolupament urbà sostenible en els vessants social, ambiental i econòmic.

L'Agenda Urbana de Catalunya (AUC), té uns objectius inicials clars i directes on es vol col·locar a les persones com a centre de les polítiques públiques a desenvolupar; vetllar per la consolidació d'un model de desenvolupament urbà equilibrat, sostenible i integrador; i assumir els reptes de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030 que tenen una dimensió urbana.

Per a l'elaboració de l'Agenda Urbana de Catalunya (AUC) no només s'ha pres en consideració la implementació de l'Objectiu 11 (ODS 11) de l'Agenda 2030, sinó que també s'han tingut en compte altres objectius de l'Agenda 2030 que tenen implicacions urbanes.

Tanmateix, s'han afegit nous àmbits d'actuacions que no estaven inclosos específicament en l'Agenda 2030, però que calien per definir i contemplar les singularitats de Catalunya, tant a nivell territorial com de millora de les estructures de governança del país. També s'ha considerat incloure altres aspectes que, si bé estaven inicialment, calia reforçar com la qualitat urbana o els relatius a la mobilitat, etc.

■ Objectius i actuacions de l'Agenda

L'Agenda Urbana de Catalunya s'estructura en sis eixos temàtics que condensen analíticament l'ampli conjunt d'objectius i reptes que es plantegen a la Declaració de Quito i a l'Agenda 2030, segons hem comentat anteriorment. Els sis eixos són els següents:

- Hàbitats urbans saludables
- Benestar
- Qualitat de vida
- Prosperitat
- Dimensió territorial
- Bon govern

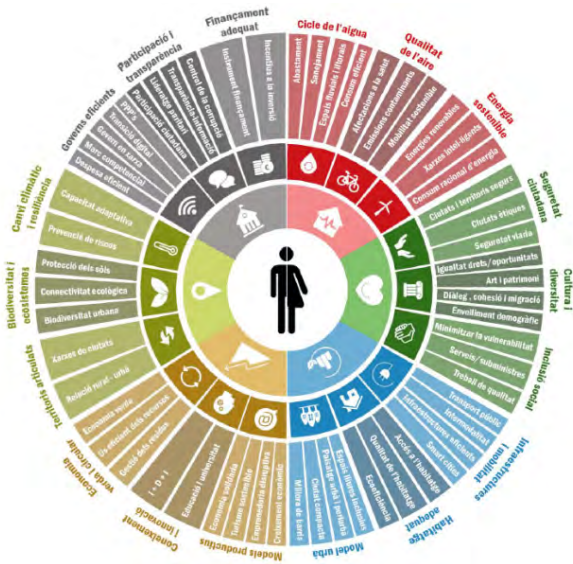
Els sis eixos temàtics recullen els 18 objectius que donen lloc a 58 àmbits d'actuacions que seran examinats per l'Assemblea Urbana de Catalunya que farà la concreció dels reptes i indicadors a assolir i controlar.

L'Assemblea Urbana de Catalunya és un òrgan transversal, inclusiu, representatiu i divers, al qual se li encarrega vetllar per l'elaboració de l'Agenda Urbana. Adscrita al Departament de Territori i Sostenibilitat, l'assessorarà en la redacció de l'Agenda mitjançant el desplegament dels àmbits temàtics que proposi la Direcció General d'Ordenació del Territori i Urbanisme.

Està integrada per representants de tots els departaments de la Generalitat, dels ajuntaments, diputacions i entitats municipalistes, així com per membres del teixit associatiu ciutadà i del sector productiu. Per desenvolupar la tasca encomanada, l'Assemblea constituirà els

Objectius de l'Agenda 2030 presos en consideració per l'Agenda Urbana de Catalunya. Font: CAATEEB sobre document de Nacions Unides.

Sis pilars temàtics, 18 objectius i 58 àmbits d'actuacions
Font: Generalitat de Catalunya.

grups de treball temàtics adients per analitzar i concretar els objectius que hagi de recollir l'Agenda Urbana. Així mateix, és l'encarregada de designar els experts dels grups de treball i validar-ne les seves conclusions i propostes.

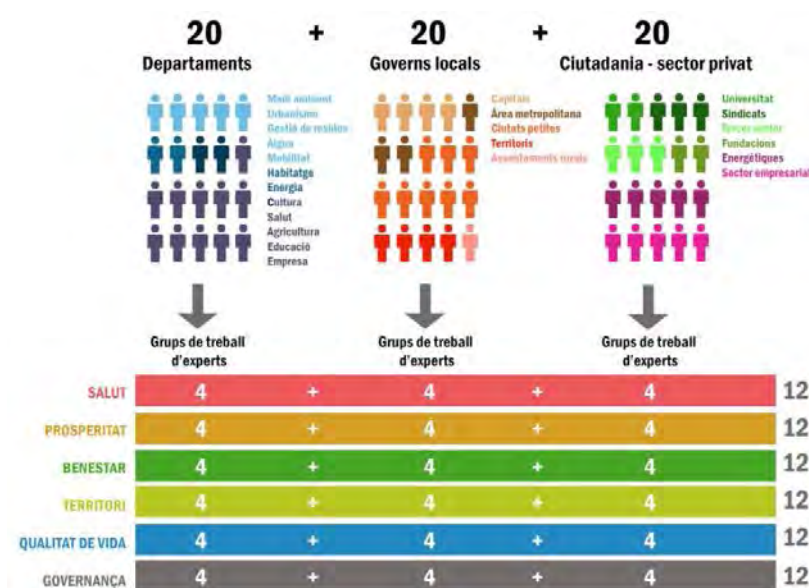
Tanmateix, el Govern de la Generalitat va aprovar l'Acord de Govern/112/2017, d'1 d'agost, per impulsar l'elaboració del Pacte nacional per a la renovació urbana de Catalunya. Aquest pacte ha de ser el marc orientador de referència per dur a terme les polítiques de renovació urbana des d'una visió integral de les diferents qüestions que hi tenen incidència, incloent-hi les relatives a la conservació i millora del parc d'edificis i a la millora dels entorns urbans.

El pacte és el marc de referència per a la creació de polítiques de renovació urbana des d'un punt de vista integral, associat amb l'Agenda Urbana de Catalunya. L'objectiu és potenciar la renovació, millora i transformació de ciutats, pobles i barris amb criteris de sostenibilitat econò-

mica, social i ambiental. Pretén incidir especialment en el manteniment i rehabilitació dels edificis i en la consecució d'entorns urbans de qualitat.

Segons l'acord de Govern amb l'objecte de cooperar i coordinar els diferents agents implicats en les polítiques de renovació urbana es crea la Taula del Pacte Nacional que dins les seves funcions ha d'assessorar els diferents departaments de l'Administració de la Generalitat, analitzar la situació específica del sector del manteniment i la rehabilitació des de tots els punts de vista possibles (eficiència energètica, sostenibilitat, noves tecnologies) i de la qualitat espacial dels entorns urbans i, per últim, però no per això menys important, ha de garantir la coordinació i coherència dels treballs amb els continguts desplegats per l'Assemblea Urbana de Catalunya, en el marc de l'elaboració de l'Agenda Urbana de Catalunya.

La taula té l'encàrrec directe d'elaborar els documents del Pacte nacional amb la col·laboració i gestió de tots aquells grups de treball que s'escaigui. Aquest encàrrec

Esquema de la representativitat dels membres de l'Assemblea, segons consta l'Acord de Govern.
Font: Generalitat de Catalunya.

té data límit, és a dir, es disposa del termini d'un any per a la seva elaboració des de la data de publicació de l'acord al Diari oficial de la Generalitat de Catalunya, temps que a data d'avui, sembla insuficient vista la situació política actual.

Finalment, i una vegada examinades les novetats sobre la matèria, m'agradaria fer una ullada al passat on trobarem diverses iniciatives governamentals de diverses administracions catalanes amb objectius molt similars, com van ser els diferents plans especials de reforma integral (PERI) que van proliferar per tota la ciutat de Barcelona.

O la Llei 2/2004, de 4 de juny, de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen una atenció especial i el seu reglament posterior en forma de Decret 369/2004 que va impulsar la Generalitat de Catalunya on es dotava de finançament als projectes que preveïen intervencions en la millora de l'espai públic i la dotació d'espais verds, la rehabilitació i l'equipament dels elements col·lectius dels edificis, la provisió d'equipaments per a l'ús col·lectiu, la incorporació de les tecnologies de la informació en els edificis, el foment de la sostenibilitat del desenvolupament urbà, especialment pel que fa a l'eficiència energètica, l'estalvi en el consum d'aigua i el reciclatge de residus, l'equitat de gènere en l'ús de l'espai urbà i dels equipaments, el desenvolupament de programes que comportin una millora social, urbanística i econòmica del barri, i l'accessibilitat i la supressió de les barreres arquitectòniques.

■ Pla de Barris

O més actuals, com el Pla dels Barris de Barcelona 2016-2020, on l'Ajuntament en col·laboració amb els veïns i amb una dotació pressupostària pròpia, posa en marxa accions socials, econòmiques i urbanes per millorar els barris que més ho necessiten. Els objectius són recuperar i impulsar l'activitat econòmica als barris; fer front als dèficits urbanístics, a la baixa qualitat dels habitatges, a la manca d'equipaments i fomentar la seva accessibilitat i centralitat; establir accions d'atenció i millora de les condicions de vida de la població; i apoderar els veïns i les veïnes per tal d'organitzar-se i establir objectius i actuacions de millora de la vida col·lectiva al barri, fomentant la participació d'entitats i veïnat en el desplegament i coproducció del Pla de Barris. Hi ha molta producció legislativa sobre la matèria i les administracions públiques estan disposades a proposar noves vies de finançament per millorar les nostres ciutats. Crec que podem treure una infinitat de conclusions de les accions passades, presents i futures, però no podem perdre de vista la que segurament és la més important, sense la implicació dels petits propietaris, de les comunitats de veïns, de la gent de carrer... no assolirem els objectius marcats. Tenim un gran repte, implicar-los i fer-los veure que el manteniment, la rehabilitació i la renovació dels habitatges i edificis residencials és el punt clau de l'èxit de la renovació urbana. ■

L'autor: Manuel Segura és arquitecte tècnic, col·legiat 8.120 i director de l'Àrea Tècnica del CAATEEB

